Savonlinnan kaupungin talousarvio vuodelle 2027 ja taloussuunnitelma vuosille 2028-2029

KH 23.11.2026 § 406

641/02.02.00.00/2026

Valmistelija

Talousjohtaja Hannele Pöykkölä
hannele.poykkola@savonlinna.fi, p. 050 575 8803

Selostus

Kuntalain 110 §:ssä säädetään kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta. Muutoin kunnat saavat päättää, kuinka talousarvion ja -suunnitelman laativat.

Savonlinnan kaupungin hallintosäännössä luvussa 7 on ohjeet kaupungin talouden hoitoon. 39 §:n mukaisesti kaupunginhallitus on hyväksynyt 14.9.2026 § 316 suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet taloussuunnittelukaudelle 2027-2029. Tämän ohjeen avulla toimielimet ovat laatineet talousarvioehdotuksensa ja niiden pohjalta kaupunginjohtaja on antanut oman esityksensä talousarvioksi. Tältä pohjalta kaupunginhallitus laatii talousarvioehdotuksen valtuuston hyväksyttäväksi. Valtuuston talousarviokokous on suunniteltu pidettäväksi 14.12.2026.

Vuoden 2027 talousarvio toteuttaa kaupungin vuosien 2026–2029 kaupunkistrategiaa. Talousarvion valmistelua ohjaa strategian rohkean realismin periaate: kaupungin on samanaikaisesti sopeutettava toimintaansa väestökehitykseen ja taloudellisiin voimavaroihin sekä ylläpidettävä kaupungin elinvoimaa ja toimivia palveluja.

Talousarvion taloudellinen kokonaisuus
Vuoden 2027 talousarvioesitys on 4,8 milj. euroa alijäämäinen. Talouden tasapainottamista jatketaan suunnitelmakaudella siten, että vuoden 2028 alijäämän arvioidaan pienenevän noin 2 milj. euroon ja vuonna 2029 tavoitteena on vähintään nollatulos.

Talousarvion keskeiset taloudelliset tunnusluvut ovat:

- toimintatuotot 54,1 milj. euroa
- toimintamenot 132,7 milj. euroa
- toimintakate - 78,6 milj. euroa
- verotulot 83,8 milj. euroa
- valtionosuudet 4,2 milj. euroa
- vuosikate 7,3 milj. euroa
- poistot 12,1 milj. euroa
- tilikauden tulos - 4,8 milj. euroa

Toimintakate paranee vuoden 2026 muutettuun talousarvioon verrattuna noin 4,2 milj. euroa eli 5,1 prosenttia. Parannus perustuu erityisesti henkilöstömenojen vähenemiseen sekä talousarviovalmistelussa tehtyihin käyttötalouden sopeutustoimiin. Toimintakate alittaa myös kaupunginhallituksen asettaman -80 milj. euron raamin.

Vuosikatteeksi arvioidaan noin 7,3 milj. euroa, mutta se ei riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja. Pidemmän aikavälin tavoitteena on vähintään noin 12 milj. euron vuosikate, joka vastaisi nykyistä poistotasoa.

Verotulot ja valtionosuudet
Talousarvio perustuu 9,30 prosentin kunnallisveroprosenttiin, eli kunnallisveroa ei koroteta. Vuoden 2027 verotuloiksi arvioidaan yhteensä 83,8 milj. euroa.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän noin 4,2 milj. euroa. Kaupungin rahoitusasemaa heikentää erityisesti peruspalvelujen negatiivinen valtionosuus. Valtionosuuksien kokonaismäärä laskee vuoden 2026 noin 6,2 milj. eurosta noin 4,2 milj. euroon vuonna 2027, mikä yhdessä verotulokehityksen kanssa kiristää kaupungin tulorahoitusta.

Henkilöstö ja rakenteellinen sopeuttaminen
Henkilöstökuluiksi arvioidaan noin 55,3 milj. euroa, mikä on noin 2,0 milj. euroa eli 3,5 prosenttia vuoden 2026 muutettua talousarviota vähemmän. Henkilöstökulujen osuus kaupungin toimintakuluista on noin 42 prosenttia.

Henkilöstömäärän arvioidaan vähenevän vuoden 2026 talousarvion 975 henkilötyövuodesta 949 henkilötyövuoteen vuonna 2027. Suunnitelmakauden lopussa vuonna 2029 henkilöstömäärän arvioidaan olevan 907 henkilötyövuotta. Vuosina 2027–2029 yhteensä 121 vakituista työntekijää saavuttaa alimman eläkeikänsä, mikä mahdollistaa henkilöstörakenteen uudistamista hallitusti.

Talouden tasapainottaminen perustuu henkilöstövähennysten lisäksi palveluverkon ja kiinteistökannan sopeuttamiseen, organisaation ja toimintatapojen uudistamiseen sekä digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämiseen. Palveluverkkoratkaisujen valmistelua jatketaan vuonna 2027 tavoitteena kohdentaa voimavaroja nykyistä enemmän varsinaisiin palveluihin ja vähemmän vajaakäytössä olevien tilojen ylläpitämiseen.

Väestökehitys ja palveluverkko
Savonlinnan väkiluku oli vuoden 2025 lopussa 31 008 asukasta. Tilastokeskuksen väestöennusteen perusteella väkiluvuksi arvioidaan 30 515 vuonna 2027 ja 29 621 vuonna 2030. Samanaikaisesti lasten ja työikäisten määrä vähenee ja yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa.

Väestökehitys vaikuttaa olennaisesti kaupungin veropohjaan, palvelutarpeeseen, henkilöstötarpeeseen ja palveluverkon ylläpitämisen edellytyksiin. Tämän vuoksi vuonna 2026 käynnistetty palveluverkkoselvitys ja sen pohjalta tehtävät ratkaisut muodostavat yhden taloussuunnitelmakauden keskeisimmistä rakenteellisista toimenpiteistä.

Investoinnit ja rahoitus
Vuoden 2027 investointimenot ovat yhteensä noin 15,7 milj. euroa. Investoinnit kohdistuvat muun muassa kunnallistekniikkaan, toimitiloihin ja vesihuoltoon. Palvelutuotannon käytössä oleviin kiinteistöihin ei lähtökohtaisesti käynnistetä uusia merkittäviä investointeja ennen palveluverkkoselvityksen valmistumista ja sitä koskevien ratkaisujen tekemistä lukuun ottamatta toiminnan jatkuvuuden kannalta kiireellisiä ja välttämättömiä investointeja.

Vuonna 2027 pitkäaikaista lainaa arvioidaan nostettavan 18,0 milj. euroa ja lainoja lyhennettävän noin 10,1 milj. euroa. Lainakannan arvioidaan nousevan vuoden lopussa noin 130,7 milj. euroon eli 4 284 euroon asukasta kohden.

Talouden tasapainottaminen suunnittelukaudella
Vuoden 2027 talousarvio on osa kolmivuotista talouden tasapainottamiskokonaisuutta. Kaupungin talous vahvistuu käyttötalouden osalta vuodesta 2026, mutta tulorahoitus ei vielä riitä kattamaan poistoja ja investointeja. Talouden tasapainottaminen edellyttää siksi suunnitelmakaudella pysyviä rakenteellisia ratkaisuja erityisesti palveluverkossa, kiinteistökannassa, henkilöstörakenteessa, organisaatiossa ja toimintatavoissa.

Samalla talousarviossa säilytetään kaupungin uudistumisen ja elinvoiman kannalta keskeiset panostukset. Vuoden 2027 valmistelun lähtökohtana on, että talouden sopeuttaminen toteutetaan hallitusti siten, että kaupungin lakisääteiset palvelut, panostus lapsiinja nuoriin sekä Savonlinnan pitkän aikavälin elinvoima voidaan turvata.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Päätöksellä on merkittäviä taloudellisia sekä organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia. Talousarvion määrärahat, palveluverkkoratkaisut ja toiminnan sopeuttaminen vaikuttavat kuntalaisille tarjottaviin palveluihin ja niiden järjestämiseen. Talousarviolla on lisäksi lapsi-, ympäristö- ja yritysvaikutuksia erityisesti palveluverkon, investointien, hankintojen ja elinvoimatoimenpiteiden kautta. Yksittäisten talousarvion toimeenpanoon liittyvien päätösten vaikutukset arvioidaan tarkemmin niiden valmistelun yhteydessä.

Toimivalta

Hallintosääntö 39 §

Esittelijä

Vt. kaupunginjohtaja Ma Ding

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupunginhallituksen esityksen vuoden 2027 talousarvioksi ja taloussuunnitelman 2028–2029 sekä siinä esitetyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, määrärahat, tuloarviot, investointimäärärahat, sitovuustasot ja konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet.

Käsittely

Tuukka Suomalainen teki Jonne Tynkkysen, Seija Puputin, Sanna Metsälän, Jarmo Tiaisen, Mervi Lipsasen, Kimmo Kaksosen, Kirsti Laamasen ja Pekka Kilpeläisen kannattaman esittelijän päätösehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen:

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman palauttaminen uudelleen valmisteltavaksi

Esitetään, että kaupunginhallitus palauttaa kaupunginjohtajan vuoden 2027 talousarvioesityksen ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman uudelleen valmisteltavaksi seuraavin perustein:

1. Talouden tasapainottamisen konkretisointi: Taloussuunnitelmassa tavoitellaan 8 miljoonan euron rakenteellista sopeutusta.

1.1. Esitykseen tulee täydentää toimenpiteet, joilla varmistetaan ensi vuoden säästötavoitteiden saavuttaminen. Erityisesti henkilöstösäästöjen realistisuuden ja niiden toteumista edellyttävän johtamisen vaatimukset.

1.2. Lisäksi esityksestä tulee käydä prosessikuvauksen mukaisesti ilmi päätöksen teon tavoiteaikataulu, euromääräiset tavoitteet toimialoittain ja muut tarpeelliset elementit, jotta 2029 vuoden lopussa kaupungin talous on tasapainossa.

2. Organisaatiouudistuksen taloudelliset vaikutukset: Valmistelussa tulee esittää, miten organisaatiorakenteen uudistaminen, hallinnon

päällekkäisyyksien poistaminen, toimintaprosessien tehostaminen ja digitalisaation hyödyntäminen vaikuttavat kaupungin menoihin vuosina 2027–2029.

3. Palveluverkon ja kiinteistökustannusten tarkastelu. Talousarvioesitystä tulee täydentää palveluverkon ja kiinteistöohjelman toteuttamisaikataululla sekä tavoitteilla saavutettavista säästöistä. Samalla tulee arvioida vaikutukset palvelujen saatavuuteen ja laatuun.

4. Investointien priorisointi ja rahoitus. Investointiohjelma tulee arvioida uudelleen kaupungin taloudelliseen kantokykyyn nähden. Valmistelussa tulee osoittaa investointien vaikutukset lainamäärään, korkokuluihin ja tuleviin käyttötalousmenoihin. Investointiohjelman on vastattava jopa taloussuunnitelmavuosia pidempää ajanjaksoa ja siinä on huomioitava kaikki investoinnit, myös ne jotka puuttuvat nyt ohjelmasta, mutta niiden valmistelu on silti käynnissä kuten uimahalli.

5. Henkilöstösuunnitelman tarkentaminen. Suunnitellut henkilöstövähennykset tulee kytkeä konkreettisiin toiminnallisiin uudistuksiin siten, että lakisääteisten palvelujen toteutuminen, henkilöstön työhyvinvointi ja palvelujen laatu turvataan.

6. Lautakuntien esitykset käyttötalousosion vertailuun mukaan, jotta muutokset TP 2025, ja KJ esitys 2027 voidaan verrata.

7. Talousarviovaikutteiset valtuustoaloitteet talousarvioon, kuten kaupunginhallituksen esityksiin kuuluu.

8. Poisto-ohjelman päivittäminen on päätetty kahtena aiempana vuonna, mutta päivitys on tekemättä ja tulee tuoda valmistelun jälkeen päätettäväksi talousarviossa.

Uudelleen valmisteltu esitys tulee tuoda kaupunginhallituksen käsiteltäväksi siten, että valtuusto voi hyväksyä talousarvion kuntalain edellyttämässä määräajassa.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska muita ehdotuksia ei tehty, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi Tuukka Suomalaisen tekemän muutosehdotuksen yksimielisesti.

Kaupunginhallitus piti kokoustauon klo 11.52–12.30.

Viranhaltijat Matias Valoaho, Virve Silvennoinen ja Hannele Pöykkölä poistuivat kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 13.08.

Sanna Metsälä poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 13.08.